

Klubbmötet i London

Samväldskonferensen i London, avslutad i fredags, har lett till den vanliga diskussionen och de vanliga deklARATIONERNA. Vad är samväldet? skriver man i England och litet varstans i världen, och så talar man främst om vad det inte är. Ingen gemensam styrelse, ingen gemensam politik, ingen allians, inte någon gemenskap i ras, ekonomi eller åsikter. Efter dessa negationer är det brukligt att säga att samväldet ändå är något ytterst viktigt, att egentligen endast engelsmän, med sin påstådda motvilja mot fasta regler och sin förkärlek för det obestämda, riktigt kan förstå vad det gäller. Utlännningar, imponerade av brittisk fraseologi och konvention, upprepar de mystiska satserna och talar om för oss att det fina med samväldet just är detta dunkla och utsägliga, som de genom sin intima kännedom om England kan begripa. I år tycks det ha varit på modet att kalla samväldet en klubb eller en organism, bestämmningar som är tillräckligt ulliga för att kunna användas av alla.

En och annan säger verkligen att kejsaren inte har några kläder på sig, men blir förskräckt över djävuheten och förklarar att han sett fel. James Cameron, utrikesredaktör i News Chronicle, skriver: "Samväldet är den politiska debattens heliga ko; det är opassande att kritisera dess formlöshet, förskräckligt att säga högt vad var och en vet, att premiärministerkonferensen är oödligt ledsam." Men strax efteråt påstår han att samväldet "kanske är världens hopp". Att premiärministrarna från tio länder som inte på någon punkt har gemensamma intressen över huvud träffas och pratar med varandra blir — liksom de ännu större och mera disparata sammankomsterna i FN — i och för sig enligt denna professionella optimism ett tecken på något slags underliggande enighet.

Men ingenting blir gjort. Man välkomnar de nya medlemmarna, denna gång med särskild emfas den förste negeren i sällskapet, dr Nkrumah från Ghana, diskuterar några dagar och författar en kommuniké om vad som hänt, som publiceras på konferensens sista dag. Att skriva kommunikén

är det svåraste, den måste vara någorlunda lång och verka positiv, men inte innehålla någonting. Ungefär en tredjedel av arbetstiden — två dagar — gick åt till författandet av dessa tre trycksidor. Times, som självfallet mottog konferensen med bugningar och beröm, antyder att man denna gång gått för långt i det meningslösa och kallar kommunikén "ett ytterst obetydligt aktstycke".

Det är inte för mycket sagt. Kommunikén deklarerar till en början att konferensen, syfte inte är att fatta beslut eller anta resolutioner, utan att dess värde ligger i möjligheten "till ett ingående och uppriktigt utbyte av synpunkter". Var och en vet att denna möjlighet inte i realiteten finns och att den i varje fall inte begagnas. Motsättningarna inom samväldet är för stora för att en öppen debatt skulle kunna tänkas utan våldsamma gräl. Indien, för att ta ett enda exempel, tvistade med Pakistan om Kashmir, är förbittrat på Ceylon för den just nu särskilt hårdhänta behandlingen av tamilminoriteten och ser en utmaning i Sydafrikas fortskridande undertryckning av indierna i Natal. Liknande stridsfrågor finns mellan en rad av samväldets stater. Ett ärligt ord i denna krets skulle vara lika stötande som ett sedlighetsbrott. Endast genom att undvika de svåra frågorna blir det möjligt för de tio staternas representanter att vara tillsammans.

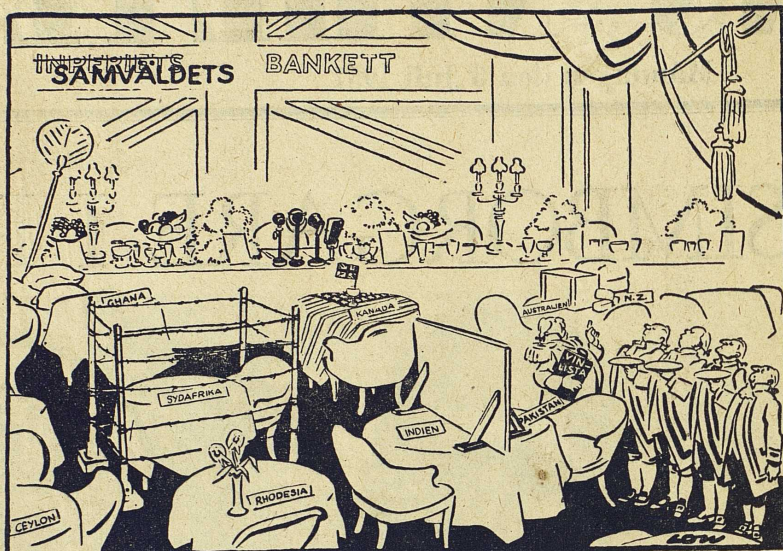
Fortsättningen av kommunikén är vilseledande på ett annat sätt, genom att man nämner skilda frågor utan att ta någon som helst ståndpunkt. Efter de obligatoriska försäkringarna att man önskar fred och vill stärka Förenta nationerna uttrycker konferensen "sitt allvarliga intresse för de tragiska händelserna i Ungern". Inte ett ord av kritik gentemot Ryssland; de flesta konferensmedlemmarna önskade något slags protest, men Nehru och de Silva från Ceylon sade nej. Nehru upprepade, för övrigt på konferensen sitt grepp från pressmottagningen i Stockholm; han sade sig anse att Ungerns frihetsrörelse var av genuint nationell art, men tillade att han ansåg det förkastligt att över huvud ha militär stationerad på ett annat lands område

och kom på detta sätt fram till likhetstecken mellan den ryska terrorn i Ungern och Atlantpaktstruppernas förläggning i Västtyskland. I fråga om Mellanöstern samma meningslösa uttalanden; konferensen "var överens om att på lång sikt ekonomiskt och socialt framsteg måste vara grundvalen för stabilitet i Mellanöstern" och att "på kort sikt" de skilda problemen — arabstaterna och Israel, arabflyktingarna, Suez — borde lösas "med alla möjliga medel". Även på denna punkt var meningsbrytningarna alltför stora för att något bestämt skulle kunna sägas; för två år sedan ansöt sig Indien och Ceylon till den resolution i Bandung som tog arabernas parti mot Israel.

Ett antal ekonomiska frågor diskuterades likaså utan att enighet vanns om något. Kanada vill öka sin spannmålsexport, Ghana vill ha garantier för försäljningen av sin kakao, Australien och Nya Zeeland vill ha en friare marknad i England. Var och en vill vinna fördelar med de andras stöd eller genom deras eftergifter, men hävdar tillika att de inte vill förlora genom att de tillhör samväldet. På den nye kanadensiske premiärministern Diefenbakers förslag berördes tanken på en särskild ekonomisk samväldskonferens i Ottawa.

Samväldet och samväldskonferenserna är historiskt framvuxna och blott från denna synpunkt begripliga. De äldre imperiekonferenserna mellan England och dess av briter bebodda eller i varje fall behärskade dominions kunde emellertid diskutera öppet — just därför att man i väsentliga ting var enig — och nå vissa praktiska resultat; då Asquith och Lloyd George för 50 år sedan debatterade tullar och frihandel och försvar med ministrarna från Kanada, Australien och Nya Zeeland var det fråga om realiteter, inte om oförbindliga fraser. Nu är flertalet samväldesstater icke

SKILDA BANKETTbord

"Skilda bord" kallar Low sin beska och realistiska karaktäristik av samväldeskonferensen. Den är fylld av fräna detaljer; taggtråden kring rasförhållningarnas Sydafrika, den amerikanska flaggan som bordduk för kanadensarna, planket (Kashmir) som skiljer Indien och Pakistan. Nästan omärkligt har han också smugit in en pik mot Rhodesia, dvs Centralafrikanska federationen; på det bordet har blommorna fått drag av Lows berömda och förstockade figur överste Blimp — sannolikt är det tecknarens sätt att kritisera statens hållning i rasfrågan.

engelska, och de företräder de mest skilda idéer och intressen, även om alla står utanför kommunistblocket. Därför existerar samväldet blott som konferenser, vilkas förutsättning är att ingenting av vikt sägs eller görs.

För att rättfärdiga dessa sammanträden faller man

tillbaka på den eviga konferensmotiveringen att det ändå är bra att framstående människor får bekanta sig. Man får hoppas — därom vet vi ingenting — att motiveringen visat sig hållbar i detta fall; att den inte alltid är det är efter de senaste tio årens konferenshets alltför unnenbart.